

Transibiriska 2002

9-bussen

När börjar man en resa?

När man åker eller när man först börjar ha planer på en?

Om det är så att resan börjar i huvudet då har denna resa pågått länge.

Sedan 20 – 30 år tillbaka har den legat där och mognat, de två sista åren har den varit dominerande i förväntningarnas hall.

Så när vi tog 9-bussen på Midsommardagen från Norrsundet kändes det nästan överkligt.

Hade vi allt med? Skulle vi tagit med mer varma kläder för den mongoliska stäppens oberäkneliga väder?

Vi kom med det tidigare tåget från Gävle C så vi hann att samlas på Söder hela gänget ett par timmar innan det var dags för avfärd. Gänget var den närmaste familjen, min fru Kina, mina döttrar Fian och Katja med sambos, Urban respektive Christer. – En ren familjesemester väntade.

Fian och Urban skulle inte ansluta förrän om en och en halv vecka i Ulaanbaatar, så de vinkade av oss när vi drog mot Viking Line –terminalen. Icke enbart på räls men väl ytledes skulle vi ta oss till Beijing.

Stockholms skärgård låg precis så fin i kvällssolen som vi tänkt oss. Det var en mjukstart utan alltför stor exotism. Och drinken var onaturligt turkosblå.

Att kliva av i Helsingfors var som vanligt men det är sällan man låser in sitt bagage på järnvägsstationen.

Vi hittade den stora ortodoxa kyrkogården vid Lappviken med sina kolossala gravar med lökkupoler och många ryska familjers vila. Där fick jag vittring på Ryssland. Fika på Stockmans och sedan till stationen för att invänta natttåget till Moskva.

När vi klev ombord på tåget och kom in i sovvagnen med sin samovar, tågvärddar, textila inredning och ryska musik, då tog vi det största klivet på hela resan. Vi for minst 100 mil bort från färjehytt och dansbandsmusik. – Vi kom aldrig tillbaka.

Detta var det första tåget av fyra vi skulle åka med på vår resa men redan här fanns allt som sedan blev vardag. Lite olika gardinuppsättningar och andra tågvärddar men annars så var planlösningen exakt den samma. 17.45 rullade tåget iväg och vi avverkade vår första gränskontroll i Viborg. Gränskontroller på tåg är sega, men rätt oförargliga.

Valutakontrollanten var sur och stressad. Det var inte vi. När allt var klart och vi for över Karelska näset tog vi oss en liten Bowmore för att fira att vi nu börjat Resan. – Fast hade vi det, på riktigt?

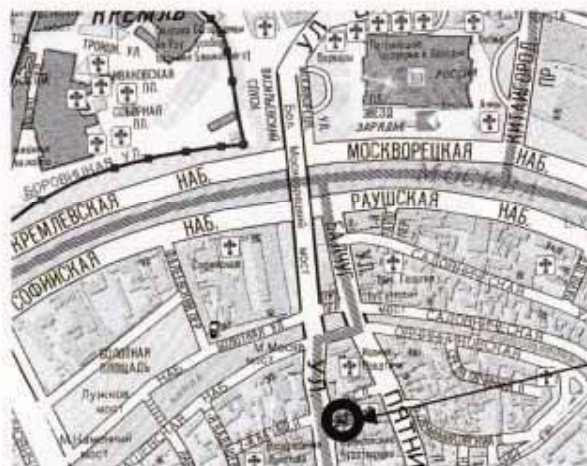
En natt i Moskva

En tänkt första heldag i Moskva krympte till en kväll då incheckningen på Hotel Sputnik tog hela dagen då vi blev förflyttade till Hotel Sport. Tänker inte ta detaljerna, men trådbussen på Leninske Prospekt kan vi bra.

Aker man tunnelbana ser man inte Moskva men väl de vackra tunnelbanestationerna.

Kvällen på Röda Torget och i St.. katedralen var ändå mycket trivsamt och vi vandrade sedan i riktning mot vårt hotell för att hitta någonstans att äta. Restaurangen vi till slut hittade var ett fynd och trots att meny och personal var helrysk fick vi en alldeles förträfflig måltid. Stället kan rekommenderas, ligger söderut på gångavstånd från Röda Torget på en tvärgata. Låt inte den lätt diving-place liknande entrén avskräcka.

Донская
Кухня
Блинная
В. Орлова, д. 11/6
т. 953 9967
Жарен как владимир
с 11.00 до 23.00

Utmärkt restaurang!

Nästa dag skulle vi inte åka förrän 23.30 så vi for in till Röda Torget igen, gick på GUM den gamla varuhushallen från förrförra seklet. Efter en avstressad inledning där var det mest spring och stress resten av dagen för plötsligt stängdes Röda Torget och Kreml av (vi som tänkt att titta på Kreml..!) pga studentexamensfest för alla gymnasier i stan. Mitt i villervallan såg vi semifinalen mellan Sydkorea och Tyskland på storbildskärm.

Först när vi satt på Yaroslavski stationen i kvällssolen kunde vi koppla av igen. Att sitta där och titta på folk gav verkligen den rätta känslan av att vara på resa. Öl och piroger, vad annars, som kvällsmat. Vilka gamla järnvägsbolagstvister som gjort att man har tre stora järnvägsstationer inom samma kvarter vet jag inte men något måste det ha varit.

Men här börjar Resan!

Vi steg på Tåg 10 "Bajkal" som går mellan Moskva och Irkutsk. Exakt samma typ av vagnar men med luftigare textilier. Vi trivdes omedelbart. Vår vagn var vänd i jämförelse med de andra så vi fick solen in i korridoren vilken gjorde den trivsamt som en loggia. På bordet i vår kupé fanns choklad, vatten, kaffe och blommor (plast) vilket bidrog till mys känslan. (vi fick senare betala denna minibar, men det var inte många rubel). Rysk musik i den rassliga högtalaren i korridoren. Man kunde "ta in" musiken i kupéns högtalare, men det behövde vi inte för den fanns alldeles utanför vår dörr...

Detta skulle alltså bli vårt hem under fyra nätter och tre dagar. Vi hade inga svårigheter att göra oss hemmastadda och kunde redan jämföra smådetaljer i vagnstandarden med föregående tåg. I kupén bredvid bodde en rysk familj med två små flickor annars var vagnen fylld av en tysk grupp som levde sitt eget liv.

En myt om Transibiriska kan man väl avliva. Den om den stora Gemenskapen och kontakterna mellan tågpassagerarna. Visst kan man väl få en och annan kontakt, det fick även vi, men ett norrlandståg är då en större social bikupa. – jo men visst.

Den tyska gruppen hade sina fasta tider i restaurangvagnen medan vi satsade på matmarknaden på perrongerna och fick bra mycket bättre utdelning, för färre rubel.

Att leva på vad perrongen gav var spännande i sig. Man visste aldrig vad som fanns. Vid uppehållen som varade mellan 2 till 28 minuter (noga fastställt i tidtabellen) erbjöds piroger, biffar, kyckling med potatis, rökt fisk, grillspett eller ibland bara förgyllda prydnadsaker.

Någon gång en helt tom perrong!

Vi svält aldrig och öl, även kall, fanns att köpa. Grönsaker och frukt inte att förglömma. De bästa perrongerna var de med gummor och gubbar som gick med sina påsar och sålde. Vagnsvärdarna fungerade som något slags befäl både för vagnens passagerare och försäljarna. – Men de hade det inte lätt alla gånger. Våra värdinnor var vänliga och glada men kunde bara ryska. Två gånger om dagen kom dom diskret med dammsugaren och vi fick lyfta på fötterna. En annan praktisk detalj att hålla reda på var att toaletterna stängdes vid varje stopp. För de korta stoppen spelade det inte så stor roll, men gränsövergångarnas långa uppehåll på flera timmar krävde framförhållning.

Tidsfördriv

Att tillbringa dygn efter dygn i samma kupé kan ju tyckas vara lite "tråkigt", som närkingen säger, men dagarna gick i ett nafs och när man konstaterade att man vaknade till sista heldagen på tåget kändes det nästan lite stressigt. Inte ens den tunna novellsamlingen "En komisk människas dröm" av Dostojevski hade jag hunnit läsa ut än. Schack mm hade vi inte rört. Ska man beskriva känslan av att åka tåg så länge så påminner det om fjällvandring, där god mat och ett bra läger är det man lever för, och utsikterna. Men här slipper man mjölksyran i benen och de ömma axlarna. Utsikten från tågfenstret var heller inte så stressande. Varje typ av utsikt räckte minst en dag. Sex typer kan urskiljas som växlade under resan.: 1. Björkskog 2. Björkskog och ängar 3. Lövblandad barrskog 4. Flod eller annat vatten 5. Station, liten, i hålor där tiden stod stilla. 6. Station, stor, i städer som Omsk och Novosibirsk.

En landskapsbild med björkskogar omväxlade med små byar med de typiska ryska trähusen var helt förhärskande

Man fick bokstavligen ögonblicksbilder av det ryska vardagslivet när tåget rullade förbi. – En gumma på huvudet i ett grönsaksland. – Ett gäng ungdomar som hängde vid den lilla stationen. – Någon som kom på en motorcykel med sidovagn på den leriga bygatan.

Varje dag fastnade man för någon "scen" och kunde sedan fundera på hur och varför det just såg ut som det gjorde.

En eftermiddag passerade tåget en av alla dessa obetydliga hållplatser, som bestod av ett skylt med namnet, en bänk och en järnvägstjänsteman som stod i givakt med sin hoprullande flagga. På bänken såg jag en man som satt tungt framåtlutad med armbågarna mot knäna och huvudet sänkt. Han höll en vacker rosenbukett i sina grova händer. Vart var han på väg denna torsdag, till vem och i vilket ärende? Försoning, be om förlåtelse eller bara förälskad och full av längtan? Hans kroppsspråk var tungt och dystert, men det kanske bara var av tungt arbete. Kvinnan var kanske hans gamla mor som fyllde år denna dag. I Ryssland är ju blommor så mycket viktigare och vanligare. – Man kan ju lika gärna fantisera en rysk novell i sitt eget huvud, som att läsa tjocka romaner om S:t Petersburgs aristokraters livskriser för hundra år sedan. Här bortom Ural hamnade även S:t Petersburgs människor om de blev misshagliga i väster. Sibirien har en lång historia som deporteringsort. Men här ute blev de ofta framgångsrika och aktade och turistguiderna tar en gärna med till deras gravar och berättar om livsödena. Idag när Skogen och Staten inte finns som försörjning, har man att kämpa för en ny framtid. Men järnvägen finns och spelar nog fortfarande sin roll som pulsåder. Med saknad lämnar vi tåget i Irkutsk.

Bajkalsjön, Rysslands svar på Vättern

Irkutsk kallas "Sibliens Paris" med viss rätt. Sedan 1600-talet har staden kämpat för att vara Sibliens metropol och kulturcentrum. Den är känd för sin träarkitektur men i minnet dominerar stenhusen. Dagens höjdpunkt var när vi kom in i en kyrka där den ortodoxa mässan höll på. En stor grupp ryska kvinnor i alla åldrar stod där i sina schaletter och sjöng och bad tillsammans med prästen. – Det var känsla.

Vi fick en stund på egen hand under den guidade turen i strandparken vid den mäktiga Angarafloeden. Bajkalsjön enda utlöpp. Den har 336 tillflöden. "Pappa Bajkal" hade en gång 336 söner och en dotter, den starka och självständiga Angara som trotsade sin far och bröt sig ut.

Bajkalsjön var anledningen till att vi stannade just i Irkutsk. Den var precis så magnifik som jag tänkt mej och ska man göra någon jämförelse så ligger Vättern och Torneträsk närmast till. Fast Bajkalsjön är lite större, djupare (1647 m) och äldre (25 miljoner år). Den sägs rymma en ¼ av jordens sötvatten och om alla världens floder mynnade ut i sjön skulle det ändå ta ett år att fylla den!!

Vi hade hyrt en "familjeboende" i Listavyanka nere vid sjön. Det visade sig vara en egen lägenhet med en värdinna som dukade upp en stor rysk frukost, bl a med den för sjön typiska omulen. Vi hade ett par sköna lugna dagar vid sjön, gick och strosade i småbyarna, tog färjan över till Port Bajkal varifrån transibiriska järnvägens tågfärja gick en gång i tiden. Den nuvarande färjan som verkligen uppfyllde kraven på gammal skorv (men troligen sjösäker ändå) grusade våra förhoppningar att få göra slut på våra rubel på en dyr sjötur. Det kostade bara 14 rubel (= 4:60 kronor) att åka en halvtimme. Ryssland är billigt att turista i, det är bara att konstatera. Något överraskade får man nog utse Ryssland till bästa matland på denna resa. Ingen tråkig mat, men några höjdare som grillspetten från utegrillen på marknaden i Listavyanka hamn.

Christer och Katja förlängde sina liv med 25 år genom att doppa sig i det ca 10-gradiga kristallklara vattnet. Själv nöjde jag mej med ett påök på två år genom att gå i till knäna. – Jo men det sägs att det är så.